

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Resolutiones disputationum de Jndulge[n]tiarum virtute F. Martini Lvther Avgvstiniani Vittenbergensis

Luther, Martin

[Wittenberg], 1518

VD16 L 5787

Conclv: XIII. Morituri per mortem om[n]ia soluunt/ & legib[us] Canonum
mortui iam sunt/ habentes iure earum relaxationem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-32315

dū absoluēdo non absoluunt, & absolutū eadē vō colligat.
¶ Primo pbatur con: ex iōp vsu solennis pñe, in Canoa
nibus descripte, cuius vel exemplū vel reliquū vefigiū adhuc
agitur in homicidij pœnitentiā, Cur em̄ hic viuente absolutū
a pœna, & non remittunt eum ad alias in vita agēdas, qui tam
rigidi sunt in morituros?

¶ Secundo, Sic B. Hierony: scribit Fabiolā suā absolutam.
Sic B. Ambro: suū Theodosiū absoluit, deniq; apud nullū
frequentius id legitur, q̄ apud gloriosum martyre Cyprianū
li: iij. ep̄ Fasuarū. Item in Ecclesiastica & tripertita hystoria.
Itē ap̄ Dionysiū in ecclesiastica Hierarchia status pœnitentiū &
energimenorū describit. In ijs oib⁹ videm⁹: non fuisse recep
tos tūc ad grām & absolutionē peccatores, nisi pacta pnia.

¶ Tercio, Neq; Christus absoluit Mariā Magd: & adulterā
nisi post lacrymas/vnctionē, & vehemētissimā & humillimā
afflictionē.

¶ Quarto, Sic legim⁹ Gen: xliij Ioseph fratres suos multis
afflixisse tērationib⁹/ vt exploraret, an ye essent erga se & Bes
niamin affecti, quo cognito uelauit se eis/ & i grām recepit.

¶ CONCLV: XIII.

Morituri per mortem om̄ia soluunt/ & legib⁹ Ca
nonum mortuū iam sunt/ habentes iure earum re
laxationem.

¶ Hęc concludit p̄dicta & satis patet/ Esset em̄ hęc res mira
satis si moriturus soluitur ab om̄ibus operibus/ rebus/ legis
bus/ hom̄inib⁹: insuper ab ip̄is legibus dei. scz vbi p̄cipitur/
Elemosyna/oratio/ieiuniū/crux/labor, & quicquid p̄ cor
pus gerit, deniq; ab ip̄is sancte dilectionis (q̄ nunq̄ excidit
sola) operibus erga pximū, & solē rerū/sint Canones/a quie
bus non possit solui, Tū Christianus miserabilior erit cunctis
gentibus puta, quē etiā mortuū, vident leges viuorū, cum ip̄o
poti⁹ talis sit, vt etiā inter mortuos esse debeat liber per Ch̄m
in quo viuit.

¶ Colligamus nunc tandē Epilogū, vt videamus quātis
remittitur pœne per indulgentias. Sexto, p̄ ex hōim genus
mihi videtur exceptū quod non eget indulgentiis. Primo
mortui seu morituri. Secundo infirmi. Tercio legitime impe
diti. Quarto qui non commiserunt crimina. Quinto, qui meliora
crimina, sed non publica commiserunt. Sexto, qui meliora
operantur. Ostendemus hęc & faciamus salte verisimilia.

200
¶ Primum quod forte maxime mouet, scz q̄ publicis cri-
minibus solū necessariae sunt indulgētię, vt sunt adulteria / ho-
miciidia / v̄iure / fornicatiōes / ebrietas / rebelliōes &c. Tales enī
si fuerint occultū / ad Canones nō vidētur pertinere. Primo
q̄ Canones statuunt publicas p̄nias, nec habet eccl̄ia iudicare
foris de occultis. Secūdo, q̄ p̄t̄m occultū / sicut non debet
publice puniri, ita nec eger publice remitti, sed indulgētię sunt
remissiones publicę & in facie Ecclesię sūt, vt patet, imo sunt
nonnulli qui non nihil distare putā inter indulgētijs pub-
licis Bullis concessas, & priuatum in foro consciētię donatas.
Tercio, Occultis peccatis non est offensa ecclesia, sed solūmō
publicis, ideo non tenētur ad p̄niam publicam, vt resarciant
scandala, & rursū edificent q̄ destruxerunt. Quarto, Et
nūc iuriconsulti nō dānant publice crimosos: nisi fuerit
iure notoriū, tolerātes factō notorios, quos si sniam certe non
reprobo / nec erronea mihi videtur, cū nulli liceat alterū ius
dicare, damnare, desp̄icere quantūlibet peccatorē, nisi p̄t̄em
habuerit iudicandi super eū, ne dicatur ei, Tu quis es qui iudis
cas alienū seruā? Negligentia t̄m charitatis rephendenda est, tū
p̄atorum subditorū, q̄ notorios factō s̄ n̄r libere agere /
nec curāt vt fiant notoriū iure / sic illud p̄ceptum Christi,
dic ecclesię / si ecclesiā non audierit &c.

¶ Secūdo, Credo q̄m̄b̄ patere / q̄ solū p̄ criminibus im-
ponātur p̄nę Canonice, ergo indulgētię (si sūt remissio-
nes Canonum) non n̄ si criminosis sunt vtilis. Ideo qui cōi-
vita agunt, que sine peccatis venialib̄ non agunt, non habēt
opus venijs. Maxime cū nec debeat institui p̄na venialibus,
imō nec confiteri teneantur: multo minus venias redimere
opus habēt. Alioquin esset necesse p̄nas Canonicas ab om̄-
nib̄ om̄i tēpore ferri, cū nemo (vt dixi) sine venialib̄ viuat.
Atq̄ amplius loquar / nec p̄ om̄i peccato mortali sunt venie
redimēde, quod sic ostendo. Nemo certus / est se non semper
peccare mor̄ aliter / p̄ occultissimū superbię vitiiū. Si ergo
super om̄i mortali starent Canonice p̄nę, non esset tota vita
fidelitū / vltra crucē euāgelicā, nisi etiā canonice p̄nę car-
niticina. Quare & semp̄ redimēde essent indulgētię, atq̄ nihil
aliud agendū. Quod absurdam ē / patet indulgētijs non
esse nisi sup̄ peccatis a Canonibus punitis, p̄t̄a autē a Cano-
nibus puniri nulla possunt, nisi certa & publica crimina. Aut si
nullū vrgeat / saltē q̄ sibi certa s̄n̄ eē crimina, vt dixi de adu-
lterio, furto, homicidio &c. i. manifesta opa foris, Quare cons-
ensus cuiuscūq̄ mortalis, non p̄inet ad Canonicas p̄nas vt

Imponendas vel remittendas, vt nec verbū oris, nisi in occasio
operis futuri, vt etiā ex v̄bis Canonū patet.

¶ Tercio. Nec sic sunt criminibus impositi Canones, quia
essent, si quis melius quid operetur, vt si intret monasteriū, aut
se deputer seruitio pauperū & hospitalis, aut p̄ Christo patiat̄,
aut p̄ voluntate dei moriatur, aut simile vel maius quippiā hīs
fecerit, in ihsclaret, q̄ Canonicę p̄ncē cessant, nec indulgētię
eis aliquid p̄sunt. Vnde solū inerbibus: frigide p̄cēntibus/
delicatis scz peccatorib⁹ / sūt impositę, idē & solū modo duris
& impatiētibus indulgētię pprie concedi videntur.

¶ Quarto. Impeditis iustissima causa, vt p̄nas ferre non
possint, non ē dubiū, non impositas intelligi / vt si quis capti-
uus esset turcis & infidelibus, si seruus alicuius dñi, cui teneatur
obedire sub p̄cepto euāgelij: Aut etiā debitorum reddere, seruire
uxori & liberis, ope manū & victu q̄rendo, illis em̄ impeditus,
non teneatur ea dimittere, imo teneatur ea facere & Canones
omittere, & deo obedire, quare nec remissiones illorū habet
necessarias, quorū non fuit capax impositionis.

¶ Quinto. Infirmis nihil imponunt Canones, sanus ergo
q̄ritur. Et qui non sit de n̄ro illorū / qui dicunt, Manus dñi tes-
tigir me. Hīs em̄ non impositio p̄cēnarū, sed visitatio & con-
solatio debetur / scđ̄ illud Christi, Infirmus fui & non visi-
tastis me. Alioquin dicitur pontificib⁹ / Qm̄ quē tu percussisti,
persecuti sunt, & super dolorē vulnerū meorū addiderunt. Et
illd̄ Iob. Quare me persequimini sicut deus, ergo nec ihs sunt
necessarię venię.

¶ Sexto. Tandē mortuis & morituris / de quib⁹ dictū ē. Vis-
des ergo / q̄ multi sint Christiani, quib⁹ venię non sunt neces-
sarię nec vtilis, sed ad conclusionē tandē reuertor, vt hāc ma-
teriā aliqñ finis, & pprio eos sodiā gladio, Constat ap̄ om-
nes in ecclesia. q̄ in agone & articulo mortis, quilibet sacerdos,
Papa ē ergo oīa imittit morituro, q̄ si deest sacerdos / certe vos
tū sufficit, quare absolutus ē ab d̄ib⁹, q̄ a Papa p̄t absolui
ergo indulgētię defūctis nihil cōferri vidēt̄ p̄sus, cū q̄cqd solū
ui p̄t, solutū sit in morte. Ex q̄ s̄p̄ patet, q̄ gradus & legū dñia
solū sup̄ viuētes & sanos intelligitur. Igit̄ venię sunt vtilis ma-
nifeste criminosis, viuētib⁹, sanis, ac valentib⁹, n̄ in impeditis, &
meli⁹ agere non volētib⁹. Hic si erro / tuocet me q̄ p̄t & scierit

Si autē q̄ras / a quib⁹ ergo p̄c̄is redimūt̄ anie, vt q̄spatū ē ī
purgatorio, si canonicę nihil respōdēs pa iuntur. Dico, Si id
ego scirem, quid disputarem & quęrerem? Ego non sum tā
expertus & sciens, quid deus faciat cum animabus separatis;

ut illi celsissimi animarum redemptores, qui omnia ad se secure
pronunciant, ac si fuerit impossibile eos esse homines. Accedit
ad difficultatem, quod sunt doctores, qui putant animas nihil ab
igne, sed in igne tantummodo pati: ut sit ignis non tortor, sed
carcer animarum. Idcirco & hic ingredior multo maxime
dubia & disputabilem materiam, & quid super his rebus perceperim
profero.

¶ CON: XIII.

Imperfecta sanitas seu charitas morituri/necessario
secum fert / magnū timorē / tantoque maiorem/
quāto minor fuerit ipsa.

¶ Patet per illud, i. Ioan: iij. Timor non est in charitate, perfecta
charitas foras mittit timorem, quia timor poenā. Igitur si
perfecta Charitas foras mittit timorē, necessarium ē / ut imperfecta
timorē non mittat foras. Ad hoc / timor sit cū charitate im-
perfecta, Sed ubi ē illa perfecta Charitas? & (ut digredior paulū)
Quis est sine timore mortis iudicij inferni: nā in homine
quocumque sancto relictis sunt vetustatis & peccati, & non potest
filius Israel in hoc tpe Iebusū / Cananū & reliquas gentes penitus
deletere, manet vestigiū prioris Ade. Hæc autem vetustas est error
concupiscentia, ira, timor, spes, desperatio, mala conscientia,
horror mortis &c. Hæc enim sunt veteris & carnalis hominis:
minuuntur autem in nouo homine, sed non extinguuntur, donec
& ipse extingatur per mortē / Sicut ait Apłus, licet is qui foris est nō
homo corumpatur, ille qui intus est renouatur de die in diem.
Igitur ista mala reliquias vetustatis / per indulgentias non tolluntur,
nec per ceptā contritiōem, sed incipiunt tolli, ac perficiendo
magis ac magis tolluntur. Hęc est sanitas spūs, nihil aliud
quā fides seu charitas in Christo.

Isto sic posito / patet conclusio satis, quia si quispiam fuerit
occupatus morte, prius sit perfectę charitatis, quā timorē perlat,
necessario cū timore & horrore moritur, donec perficiatur
charitas, & foras mittat timorē illū. Hic autem timor / ē ipsa conscientia
mala & trepida, propter defectū fidei / Nulla est enim formidolosa
conscientia, nisi quæ fide vel vacua vel imperfecta ē,
Sic enim & Apłus ait, Sanguis Christi liberare conscientias nostras
ab operibus mortuis. Et iterū Heb: x. Aspersi corda a conscientia
ista mala in plenitudine fidei.

Breuiter si possum probare / Quod causa horroris & timoris sit